

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBEI IR SAVIVALDYBĖMS
PRIKLAUSANČIŲ AKCIJŲ PRIVATIZAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-480 2, 3, 5, 6, 7, 9,
10, 11, 12, 13, 19, 20 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
TAP Nr. 21-1668; TAIS Nr. 20-9715(2)**

2021-12-01 Nr.NV-3101

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo įstatymo Nr. VIII-480 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 19, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas) atitiktį Konstitucijai, įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektu keičiamo Valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 2 str. 4 d. siūloma papildyti „privatizavimo objekto“ apibrėžimą, nustatant, kad privatizavimo objektu taip pat yra ir valstybei perduotos akcijos, įtrauktos į *centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo* (toliau – valdytojas) *patvirtintą valstybei perduotų akcijų privatizavimo sąrašą*. Atsižvelgiant į tai, keičiamo įstatymo 4 str. 2 d. pildytina nauja valdytojo funkcija - tvirtinti valstybei perduotų akcijų privatizavimo sąrašą (žr. 4 str. 2 d. 1 p. analogiją).

2. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, keičiamo įstatymo 5 str. 3 d., nustatanti, kad Privatizavimo komisijos narys gali atsistatydinti ar *būti pakeistas* nesibaigus Privatizavimo komisijos kadencijai, tikslintina, nurodant, kokiais atvejais (objektyviais kriterijais remiantis) jis galėtų būti pakeistas. Atitinkamai tikslintina ir keičiamo įstatymo 6 str. 2 d.

3. Keičiamo įstatymo 5 str. 4 d. 4 p. nustatoma Privatizavimo komisijos funkcija šio įstatymo nustatytais atvejais priimti sprendimą dėl privatizavimo objekto privatizavimo programos sustabdymo ar vykdymo nutraukimo. Atsižvelgiant į tai, kad sprendimą sustabdyti ar nutraukti privatizavimo objekto privatizavimo programos įgyvendinimą turi teisę ir Vyriausybė (žr. keičiamo įstatymo 10 str. 6 d.), bei siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, nurodytini konkretūs keičiamo įstatymo straipsniai, kuriuose minėti atvejai Privatizavimo komisijai priimti tokius sprendimus yra įtvirtinti. Šiuo aspektu tikslintinas ir keičiamo įstatymo 10 str. 10 d. 4 p.,

nurodant konkretų keičiamo įstatymo straipsnį, įtvirtinantį *prievolą* Vyriausybei *pritarti* privatizavimo objekto privatizavimo programos ar privatizavimo sandorio projektui.

4. Keičiamo įstatymo 7 str. 2 d. nustatoma, kad jeigu privatizavimo objektas nuosavybės teise priklauso *valstybei*, privatizavimo lėšos, išskyrus lėšas, gautas pardavus valstybei perduotas akcijas, *pervedamos į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą*. Atitinkamai, jeigu privatizavimo objektas nuosavybės teise priklauso *savivaldybei*, privatizavimo lėšos *pervedamos į savivaldybės biudžetą*, išskyrus šiame įstatyme nustatytas išimtis. Tuo tarpu, nustatant reguliavimą lėšų, gautų pardavus valstybei perduotas akcijas, atžvilgiu, keičiamo įstatymo 7 str. 2 d. tiesiog nurodoma, kad jos *paskirstomos Vyriausybės nustatyta tvarka*. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į teisinio reguliavimo nuoseklumo poreikį bei į konstitucinę doktriną. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad santykiai, atsirandantys valdant valstybės turtą, juo naudojantis ir disponuojant, reguliuotini tik įstatymu, tik įstatymų leidėjas gali nustatyti disponavimo valstybiniu turtu būdus ir sąlygas (1996 m. sausio 24 d. nutarimas, 1996 m. spalio 22 d. nutarimas). Iš Konstitucijos 128 str. 2 d. nuostatos „valstybinio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo tvarką nustato įstatymas“ įstatymų leidėjui kyla pareiga *visus svarbiausius* valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo santykių elementus nustatyti įstatymu (2005 m. rugpjūčio 23 d. nutarimas). Pažymėtina, kad šios oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatos negali būti aiškinamos kaip reiškiančios, esą visi valstybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo santykiai turi būti reguliuojami tik įstatymu – Vyriausybė, kiti teisėkūros subjektai pagal savo kompetenciją šiuos santykius gali reguliuoti ir poįstatyminiais teisės aktais, kurie yra grindžiami įstatymu ir nekonkuruoja su juo. Šiais aspektais įvertintina ir keičiamo įstatymo 9 str. 5 d. nuostata, remiantis kuria pradinė privatizavimo objekto kaina apskaičiuojama *Vyriausybės nustatyta tvarka*.

Be to, Aiškinamasis raštas pildytinas argumentacija, atskleidžiančia lėšų, gautų pardavus valstybei perduotas akcijas, paskirstymo specifiką bei pagrindžiančia poreikį nustatyti kitokį reguliavimą, nei valstybei nuosavybės teise priklausančių kitų privatizavimo objektų privatizavimo atveju, kuomet privatizavimo lėšos pervedamos į valstybės biudžetą.

5. Keičiamo įstatymo 7 str. 4 d. nurodoma, kad iš privatizavimo lėšų, gautų privatizavus *savivaldybei* nuosavybės teise priklausančias akcijas, atskaičiuojamas atlygis centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui už *savivaldybei* nuosavybės teise priklausančių akcijų privatizavimą, apskaičiuotą pagal Vyriausybės nustatytą tvarką atlygiui už *valstybei* nuosavybės teise priklausančių akcijų privatizavimą apskaičiuoti. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir nuoseklumo, minėta nuostata tikslinga. Be to, įvertintina, ar ši nuostata neturėtų būti tikslinga, atsižvelgiant į Vyriausybės 2015 m. kovo 13 d. nutarimą Nr. 252, kuriuo patvirtintos Atlygio

centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui *už jo vykdomas funkcijas* apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklės. Atitinkamai tikslintinos ir šio straipsnio 2 ir 5 d.

6. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo bei atsižvelgiant į keičiamo įstatymo 7 str. 2 ir 4 d. reguliavimą, keičiamo įstatymo 7 str. 5 d. pildytina reguliavimu, nustatančiu, kur pervedamos privatizavimo lėšos, jas proporcingai paskirsčius nurodytiems subjektams.

7. Keičiamo įstatymo 9 str. 5 d. nuostata suponuoja tokią situaciją, kad kai visų valstybės ir savivaldybės valdomų įmonės akcijų nominaliųjų verčių suma yra mažesnė negu 10000 eurų, joms privatizuoti *privatizavimo institucijos* sprendimu gali būti netaikomi šio straipsnio 1 ir 2 d. nustatyti reikalavimai dėl privatizavimo objekto vertinimo. Atkreiptinas dėmesys, kad remiantis keičiamo įstatymo 3 str. 1 d. privatizavimo institucijomis yra *valdytojas* ir *savivaldybės administracija* (kuri atlieka savivaldybės lygiu šiame įstatyme valdytojui nustatytas funkcijas), jei savivaldybės taryba neįgaliojo savivaldybės administracijos direktoriaus sudaryti sutartį su valdytoju dėl savivaldybei nuosavybės teise priklausančių akcijų privatizavimo. Atsižvelgiant į tai, minėta nuostata tikslintina, nurodant, kad aptartu atveju turėtų būti priimami abiejų privatizavimo institucijų sprendimai.

8. Atsižvelgiant į keičiamo įstatymo 10 str. 2 d. reguliavimą, remiantis kuriuo *Vyriausybė tvirtina* privatizavimo objektų sąrašą *valdytojo teikimu*, tikslintina šio straipsnio 3 d., joje nurodant, kad valstybei nuosavybės teise priklausančios įmonių akcijos įmonės akcijų valdytojo motyvuotu teikimu įtraukiamos į privatizavimo objektų sąrašo *projektą* (atitinkamai ir savivaldybei nuosavybės teise priklausančios įmonių akcijų atveju).

9. Remiantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr.1R-298, 144.1 p., Projekto 7 str. 4 d. tikslintina, keičiamo įstatymo 10 str. 11-14 d. pakeitimus įtvirtinant Projekto 7 str. atskirose dalyse.

10. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, keičiamo įstatymo 10 str. 12 d. tikslintina šiais aspektais:

10.1. Nustatant, koks subjektas ir kokiais kriterijais remiantis *gali* priimti (nepriimti) sprendimą valstybei perduotų akcijų, tuo atveju, kai valstybei nuosavybės teise priklausančių visų tos įmonės akcijų nominaliųjų verčių suma yra mažesnė negu 10000 eurų, į privatizavimo objektų sąrašą neįtraukti, tačiau įtraukti į valdytojo tvirtinamą valstybei perduotų akcijų privatizavimo sąrašą. Jei tokiu atveju šios valstybei perduotos akcijos visais atvejais turėtų būti įtraukiamos ne į Vyriausybės tvirtinamą privatizavimo objektų sąrašą, o į valdytojo tvirtinamą valstybei perduotų akcijų privatizavimo sąrašą, keičiamo įstatymo 10 str. 12 d. atsisakytina žodžių „gali būti“. Šiais aspektais įvertintina ir keičiamo įstatymo 10 str. 10 d. pirmoji pastraipa.

10.2. Atskleidžiant nuostatos „*valstybei perduotos akcijos*“, tuo atveju, kai valstybei nuosavybės teise priklausančių *visų* tos įmonės akcijų nominaliųjų verčių suma yra mažesnė negu

10000 eurų“ turinį. Nurodytina, ar šiuo atveju turimos omenyje valstybei perduotos akcijos (žr. 2 str. 7¹ d. sąvoką), kurių nominaliųjų verčių suma yra mažesnė negu 10 000 eurų, ar turimos omenyje visos valstybei nuosavybės teise priklausančios tos įmonės akcijos, tame tarpe ir valstybei perduotos akcijos (žr. 2 str. 7¹ d. sąvoką), kurių visų nominaliųjų verčių suma yra mažesnė negu 10000 eurų, nepriklausomai nuo to, kokia yra valstybei perduotų akcijų nominaliųjų verčių suma. Atsižvelgiant į tai, minėta nuostata tikslintina (šiuo aspektu įvertintina ir keičiamo įstatymo 19 str. 2 d.). Atitinkamai aiškinamasis raštas pildytinas argumentacija, visapusiškai pagrindžiančia tokio teisinio reguliavimo pasirinkimą, kuriuo valstybei perduotas akcijas, atitinkančias nustatytus kriterijus, būtų siūloma įtraukti ne į Vyriausybės tvirtinamą privatizavimo objektų sąrašą, o į valdytojo tvirtinamą valstybei perduotų akcijų privatizavimo sąrašą. Aiškinamasis raštas pildytinas pagrindimu ir dėl Projekto 14 str. 3 - 5 d. nuostatų.

11. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo bei atsižvelgiant į keičiamo įstatymo 10 str. 1 d. reguliavimą, keičiamo įstatymo 10 str. 13 d. pildytina, nustatant, kas yra nurodoma valdytojo tvirtinamame valstybei perduotų akcijų privatizavimo sąrašė.

12. Keičiamo įstatymo 10 str. 14 d. tikslintina šiais aspektais:

12.1. Atsižvelgiant į tai, kad remiantis keičiamo įstatymo 10 str. 2 d. 3 p. ir 12 d. reguliavimu, valstybei perduotos akcijos galėtų būti įtrauktos ne tik į valdytojo tvirtinamą valstybei perduotų akcijų privatizavimo sąrašą, bet ir į Vyriausybės tvirtinamą privatizavimo objektų sąrašą, keičiamo įstatymo 10 str. 14 d. atitinkamai tikslintina.

12.2. Atskleistina, kodėl keičiamo įstatymo 10 str. 14 d. reguliavimas nebūtų aktualus kitų privatizavimo objektų (ne valstybei perduotų akcijų) atžvilgiu ir šie objektai, esant keičiamo įstatymo 10 str. 14 d. nurodytoms aplinkybėms, būtų traukiami į privatizavimo objektų sąrašą (žr. keičiamo įstatymo 10 str. 2 d.). Iš kitos pusės, atskleistina, kodėl į valstybei perduotų akcijų privatizavimo sąrašą galėtų būti traukiamos valstybei perduotos akcijos, kurios atitinka pvz., keičiamo įstatymo 10 str. 2 d. 2 p. nustatytą sąlygą. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, Projektas pildytinas reguliavimu, nustatančiu valstybei perduotų akcijų neįrašymo ir išbraukimo iš valstybei perduotų akcijų privatizavimo sąrašo kriterijus (atvejus).

12.3. Šios dalies nuostata tikslintina, nurodant, kokia tvarka valdytojas kreipiasi į juridinių asmenų registro tvarkytoją dėl įmonės, kaip juridinio asmens, likvidavimo inicijavimo.

12.4. Šios dalies nuostata, remiantis kuria nustatoma, kad juridinių asmenų registro tvarkytojas, gavęs valdytojo prašymą, nedelsdamas inicijuoja įmonės likvidavimą, yra ne keičiamo įstatymo, o Civilinio kodekso ir Juridinių asmenų registro nuostatų reguliavimo dalykas (žr. Civilinio kodekso 2.70 str.), todėl jos atsisakytina.

13. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamo įstatymo 10 str. 12-14 d. siūloma nustatyti teisinį reguliavimą, skirtą ne privatizavimo objektų sąrašui ir privatizavimo objekto privatizavimo

programai, o valdytojo tvirtinamam valstybei perduotų akcijų privatizavimo sąrašui, atitinkamai pildytinas keičiamo įstatymo 10 str. pavadinimas.

14. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir nuoseklumo, įvertintinas poreikis nustatyti keičiamo įstatymo 11 str. minimų metinių valstybei (savivaldybėms) nuosavybės teise priklausančių akcijų privatizavimo apžvalgų turinį, ar pavesti tai nustatyti Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai.

15. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamo įstatymo 5 str. 4 d. 4 p. siūloma atsisakyti reguliavimo, skirto Privatizavimo komisijos sprendimo dėl pripažinimo, kad privatizavimo programa baigta, priėmimui, atitinkamos nuostatos atsisakytina ir keičiamo įstatymo 12 str. 1, 2 ir 4 d.

16. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo ir pagrįstumo, atskleistina, koku pagrindu valstybei arba savivaldybei atstovaujantis asmuo bendrovėje, kurioje valstybė ar savivaldybė turi mažiau kaip 1/2 akcijų, suteikiančių balso teisę visuotiniame akcininkų susirinkime, tokiaame susirinkime privalėtų balsuoti *prieš*, jeigu šios bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime būtų svarstomi šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyti klausimai, tokiu atveju, jei dėl tokių klausimų būtų buvęs gautas rašytinis privatizavimo institucijos *sutikimas*.

17. Keičiamo įstatymo 20 str. 2 d. tikslintina, siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo. Šios dalies pirmasis sakiny, kuriame nustatoma, kad už privatizavimo objektą gali būti sumokama iš karto (*per 5 darbo dienas* po privatizavimo objekto pirkimo–pardavimo sutarties pasirašymo dienos), derintinas su antruoju sakiniu, kuriame nurodoma, kad *atsiskaitymo už privatizavimo objektą terminas*, įskaitant atsiskaitymą dalimis (etapais), *negali būti ilgesnis kaip penkeri metai* (vadinasi į šią nuostatą patenka ir atsiskaitymo iš karto terminas, kuris, remiantis pirmuoju sakiniu, yra 5 darbo dienos po privatizavimo objekto pirkimo–pardavimo sutarties pasirašymo dienos ir negali būti ilgesnis).

18. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, Projekto 14 str. 3 d. nuostatoje minimas terminas sietinas su šio straipsnio 1 d. nurodyta įstatymo įsigaliojimo data. Be to, įvertintina, ar šioje nuostatoje pateikiama korektiška nuoroda į Projekto 3 str. 2 d. (ar neturėtų būti nurodyta į 4 str. 2 d.).

19. Atskleistinas Projekto 14 str. 6 d. nurodytos nuostatos, remiantis kuria keičiamo įstatymo 11 str. 5 d. nurodytos apžvalgos skelbiamos *užtikrinant jų skelbimo tęstinumą*, turinys. Be to, jei šia nuostata formuluojamas nuolatinis reikalavimas, jis dėstytinas keičiamo įstatymo 11 str. 5 d., o jei šis reikalavimas sietinas su pirmąja apžvalga, atitinkamai koreguotinas šios dalies antrasis sakiny. Taip pat, įvertinant *lex retro non agit* (įstatymų negaliojimo atgal) principo taikymą, pateiktinas pagrindimas dėl galimybės įgyvendinti nuostatą, kuria įpareigojama valdytoją parengti pirmąją apžvalgą, apimančią laikotarpį nuo *2015 m. sausio 1 d.*

20. Projekto Aiškinamasis raštas tikslintinas šiais aspektais: 1) remiantis Seimo statuto 135 str. 3 d., Aiškinamojo rašto 8 d. pateiktina informacija, ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams; 2) atsižvelgiant į tai, kad Projekto 1 str. siūlomos naujos, tikslinamos jau galiojančios sąvokos, Aiškinamojo rašto 9 d. pildytina informacija, ar Projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka; 3) atsižvelgiant į keičiamo įstatymo 7 str. 4 ir 5 d. siūlomą reguliavimą, įvertintinas poreikis Aiškinamojo rašto 11 d. papildyti nuoroda taip pat ir į planuojamą keisti Vyriausybės 2015 m. kovo 13 d. nutarimą Nr. 252 „Dėl Atlygio centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui už jo vykdomas funkcijas apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Ieva Peciukonienė

Teisės grupės patarėja

Inga Baršienė

Ieva Peciukonienė, tel. +37070661807, el. p. ieva.peciukoniene@lr.lt

Inga Baršienė, tel. +37070661817, el. p. inga.barsiene@lr.lt